

20 Kernkwaliteitenmodel

1 Inleiding

Het kernkwaliteitenmodel is een handig hulpmiddel om inzicht te krijgen in jouw samenwerking en omgang met anderen. Je vindt in dit thema uitleg over wat kernkwaliteiten zijn. In paragraaf 8 vind je een opdracht om het model toe te passen.

De inhoud van dit thema:

- 2 Kernkwaliteiten
- 3 Kernkwaliteiten en je valkuil
- 4 Kernkwaliteit als leerdoel
- 5 Kernkwaliteit en je allergie
- 6 Vier invalshoeken
- 7 Dubbelen
- 8 Opdracht 'Dubbelen'

1

2 Kernkwaliteiten

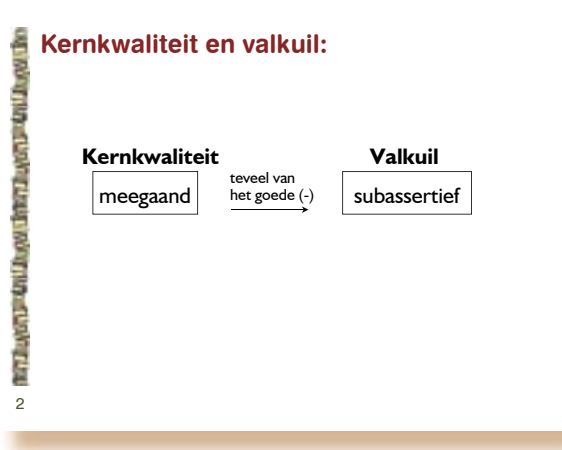
Kernkwaliteiten zijn de eigenschappen die typisch helemaal bij een bepaald mens horen. Het is datgene waar je meteen aan denkt bij iemand. Bijvoorbeeld: precies, flexibel, geduldig, invoelend, ordelijk, daadkrachtig, snel.

Een kernkwaliteit is er altijd. Iemand die bijvoorbeeld heel netjes is kan het haast niet laten om dodelijk vermoeid na een feestje om 3.00u s' nachts de woonkamer op te ruimen. Ook al zou hij het willen: hij kan niet anders. Zo diep zit het in hem. Het is zijn kern.

Iedereen heeft kernkwaliteiten. Het zijn vaak de eigenschappen waarvan iemand zélf zegt: 'dat kan toch iedereen'. Maar: dat kan niet iedereen: dat is alleen makkelijk voor iemand met die kernkwaliteiten.

3 Kernkwaliteit en je valkuil

Iedere kernkwaliteit heeft een keerzijde: teveel van het goede. In een bepaalde situatie slaat de kernkwaliteit door. Dan wordt iemands kracht zijn zwakte. We noemen dit je valkuil. Assertieve mensen worden dan agressief. Behulpzame mensen bemoeizuchtig. Precieze mensen neurotisch. Of meegaande mensen subassertief. (Subassertief betekent: niet voor jezelf opkomen.)

Het doorschieten van iemands kernkwaliteit is tevens zijn 'valkuil'. De valkuil is wat iemand dikwijls als etiket opgeplakt krijgt. Of dat nu juist is of niet, de valkuil hoort gewoon bij je kernkwaliteit. Ze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

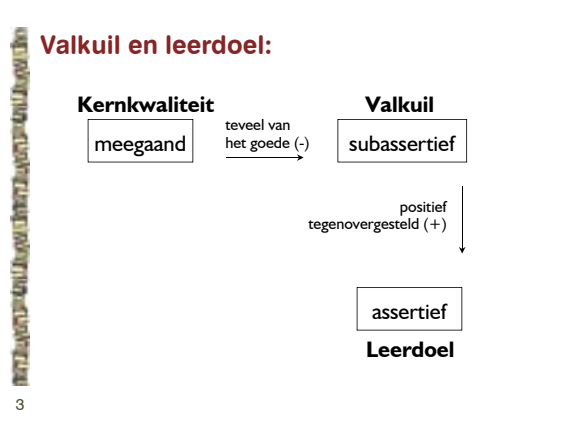
Als je je kernkwaliteit(en) niet kent, dan kun je je afvragen wat je valkuil is. Het positief tegenovergestelde van je valkuil is je kernkwaliteit.

4 Kernkwaliteit en je leerdoel

Als je je valkuil kent, ken je ook je leerdoel. Het leerdoel is het positief tegenovergestelde van je valkuil. Je leerdoel is: gedrag dat je moet ontwikkelen om minder last te hebben van je valkuil. Je leerdoel is dus het positief tegenovergestelde van je valkuil.

Bijvoorbeeld:

- bij de valkuil 'onrust' is het leerdoel 'ontspanning';
- bij de valkuil 'slordigheid' is het leerdoel 'precisie';
- bij de valkuil 'subassertiviteit' is het leerdoel 'assertiviteit'.

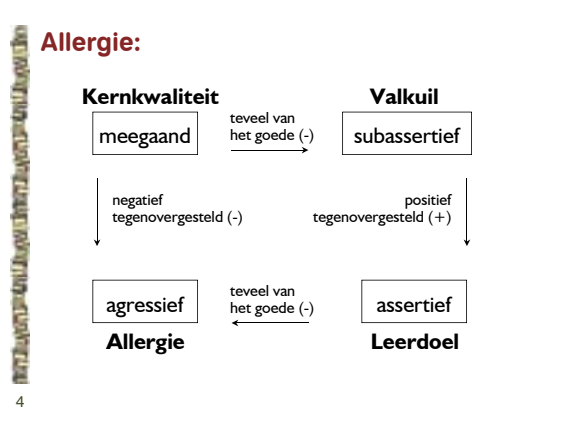

Iemand die meegaand is moet dus niet minder meegaand worden; want dat is een kwaliteit. Nee, het is de kunst om én zo meegaand mogelijk te blijven én tegelijkertijd assertiever te worden.

5 Kernkwaliteit en je allergie

In de omgang met collega's en klanten kun je mensen tegenkomen waar je allergisch voor bent. Dit zijn de mensen die als kernkwaliteit jouw leerdoel hebben. Dat wat jij moet leren, kunnen die mensen van nature heel gemakkelijk. Maar wat is het geval: deze mensen hebben ook een valkuil en die valkuil is jouw allergie.

Bijvoorbeeld: iemand die meegaand is kan absoluut niet tegen agressie. Agressie kan de valkuil zijn voor iemand die assertief is.

Wat kun je hiervan leren?

Op het moment dat je iemand tegenkomt met gedrag waarvoor je allergisch bent, ben je kwetsbaar. Het gevolg is dat je in je eigen valkuil stapt, in plaats van in je leerdoel. Oftewel: dan ligt je valkuil op de loer. Wat iemand het meest kwetsbaar maakt is niet zijn valkuil, maar zijn allergie, want het is vooral de allergie die iemand in zijn valkuil drijft.

Bijvoorbeeld: iemand die een ander tegenkomt met agressief gedrag (allergie) moet extra alert zijn op zijn leerdoel (assertiviteit), en daarmee over zijn valkuil (subassertiviteit) heenstappen.

Dit model is niet alleen een hulpmiddel om kernkwaliteiten en leerdoelen bij jezelf en anderen te ontdekken. Het laat ook zien dat je het meest kunt leren van die mensen waar je allergisch voor bent: zij dwingen je om je leerdoel te ontwikkelen.

6 Vier invalshoeken

Je kunt dit model vanuit vier invalshoeken controleren op juistheid:

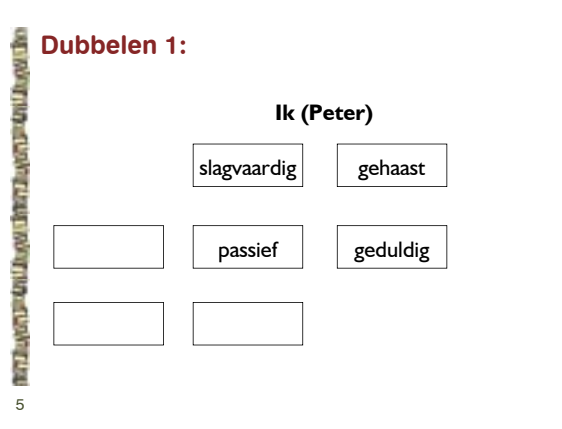
- 1 De ingang via de kernkwaliteit is voor veel mensen de moeilijkste. Meestal vinden mensen het moeilijk om te zeggen waar 'ze gewoon goed in zijn'.
- 2 Als je weet waar je snel kritiek op krijgt, kom je bij je valkuil, die invalshoek is meestal gemakkelijker. Je hebt dan ook je kernkwaliteit opgespoord, want het positief tegenovergestelde van je valkuil is je kernkwaliteit.
- 3 Ook vanuit je leerdoel kun je beginnen: wat vindt je dat je moet verbeteren om effectiever samen te werken.
- 4 Tot slot: als je weet waar je allergisch voor bent, kun je ook je leerdoel, valkuil en kernkwaliteit opsporen.

7 Dubbelen

Met dit kernkwaliteitenmodel kun je jezelf beter leren kennen. Daarnaast kun je de oorzaken van mogelijke samenwerkingsproblemen opsporen en effectiever bestrijden.

Bijvoorbeeld:

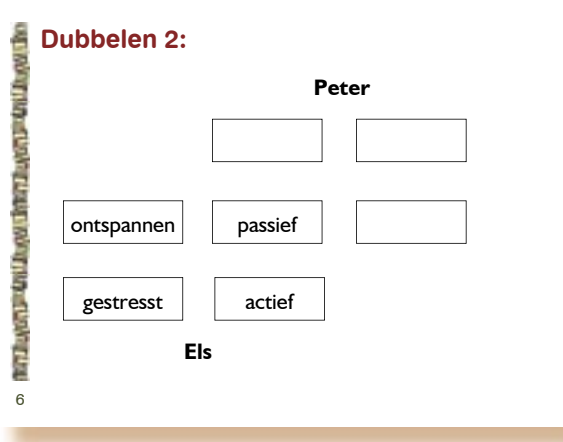
Peter ergert zich aan Els, die hij passief vindt. Juist omdat hij daar zo allergisch voor is besluit hij eerst te onderzoeken wat dit over hemzelf zegt. Hij maakt daarvoor een overzicht van zichzelf:

We zien in dit overzicht dat Peter allergisch is voor passiviteit, omdat hij zelf moet leren geduldiger te zijn. Hij wordt er zich van bewust dat het meer over hem zegt dan over Els.

Peter gaat zich minder ergeren aan Els. Het kan echter ook zijn dat hij tot de conclusie komt dat het wel iets over hem zegt, maar dat hij ook Els wil aanspreken op haar valkuil.

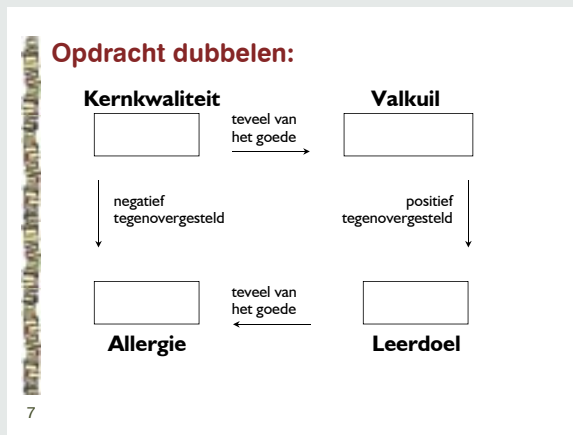
Peter maakt het volgende overzicht:

Door te dubbelen, vergroot je je inzicht in samenwerkingsrelaties. Niet alleen in je eigen sterktes, valkuilen, leerdoelen en allergieën, maar ook in die van de ander. En: vooral in de combinatie door te dubbelen.

8 Opdracht 'Dubbelen'

- 1 Vul voor jezelf het onderstaande overzicht in. Richt je daarbij op één kernkwaliteit, die je hebt in jouw rol als groepslid van je lesgroep. Uiteraard heb je meer kernkwaliteiten, maar we beperken ons hier tot één kernkwaliteit. Je weet inmiddels dat je het overzicht vanuit vier invalshoeken kunt starten; als je maar bij je kernkwaliteit uitkomt.

- 2 Bespreek met je buurman/buurvrouw je eigen model en het model van de ander. Herkennen jullie elkaars model. Waarom wel? Waarom niet?
- 3 Wat zijn de belangrijkste leerpunten uit je kernkwaliteitenmodel? Leg uit waarom.
- 4 Ga 'dubbelen' met je buurman/buurvrouw.
 - A Zouden er - op basis van jullie modellen - problemen kunnen ontstaan bij een intensieve samenwerking? Leg uit waarom.
 - B Wat zouden jullie kunnen doen om die problemen te voorkomen? Leg uit waarom.